

IZHAJA VSAKI DAN

Ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Pri naročilih šteje, se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih mestih v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Puceljci, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šteje po 5 nvd. (10 stot.)

OPOMBA SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 milimetra. CENE: Trgovinske in obrtne oglaševanje po 3 st. nvd., zaklade, poslanice, oglaševanje denarnih zavodov po 5 st. nvd. Za oglaševanje v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta 2 K. Mali oglašaji po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglaševanje sprejema Inštalacijski oddelak uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

na vsa leta 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolnilne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: celoletna K 2-50, pol leta 2-00.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in ne vračajo. Naročnina, oglaševanje in reklamacije se pošiljajo na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ofica Giorgio Galatti 13 (Narodni dom), izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Listuše korektorji lista „Edinost“: Natassila tiskarna korektorji lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 13. Polno-branilni račun št. 841 652. TELEFON št. 11-57.

Politično društvo „Edinost“

vabi na

redni občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo dne 25. oktobra t. l.

ob 10. uri dopoldne

v veliki dvorani „Narod. doma“

s sledečim vsporedom:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blaginika.
4. Volitev odbora.
5. Sučajnosti.

Na obilno vdeležbo vabi

ODBOR.

BRZOJAVNE VESTI

Navodila češkemu namestniku.

DUNAJ 20. „Korresp. biro“ je zvedel, da je vlada ukazala češkemu namestniku, naj v potrebi ukrepa, ako treba tudi najstrožje odredbe, da se prepreči nadaljnji nemiri.

Protičeške demonstracije v Karlovih varih.

KARLOVI VARI 20. Srečo so bile tukaj zopet protičeške demonstracije. Se le okoli polnoči je nastal mir. Nemci so pobili pri nekaterih čeških trgovcih šipe ter odtrgali table z napisi.

Mráz in sneg.

DUNAJ 20. Tukaj je nastal mráz. Zadelo je snežiti.

LUOV 20. V več okrajih vzhodne Galicije sneži in je nastal hud mráz. Na mnogih krajih je palo snega meter na visoko.

Samostan in cerkev pogorela.

LEVOČA 20. (Ljube, Ogrska). V minoli noči je v neki privatni hiši nastal ogenj, ki se je vled snežnega meteža razširil tudi na minoritno cerkev in na samostan. Cerkev, samostan in več hiš je popolnoma pogorelo. Dve osebi sta bili težko, več jih je bilo pa lahko ranjenih.

Bojkot angleškega blaga v Egiptu.

KAIRO 20. (Nem. kabel. družba). Nacionalistični list „Lava“ pozivlja na bojkot angleškega blaga.

Bojkot avstrijskega blaga v Egiptu.

KAIRO 20. (Kabel. družba). — Bojkot proti Avstro-Ogrski traja dalje. Avstrijskih in ogrskih prodajalnic in restavracij se obdinstvo izogiba. Udeležitelji shoda v Enzabetinem vrtu, na katerem se je vzklikalo: Doli z Avstro-Ogrsko! Živio Egipt! so poslali v Carigrad brzojavko, s katero so naročili 5000 balih fesov.

Otvoritev pruskega deželne zbornice.

BEROLIN 20. Danes opoldne je cesar Viljem v beli dvorani kraljeve palače slovesno otvoril pruski deželni zbor. Cesar Viljem je prišel a prestolonaslednikom in ostalimi cesarskimi principi. Navzoča je bila tudi cesarica z več princesami. Ministri, na čelu knez

Bülow so stali poleg prestola. Cesar je predstavljal prestolni govor. Ko je omenil vedenje monarhije v balkanskem vprašanju, so zadoneli pohvalni klici. Ko je knez Bülow proglasil deželni zbor odprt, je cesar zapustil dvorano.

Židje na višjih šolah v Rusiji.

PETROGRAD 20. (Petr. brz. sg.) Car je potrdil sklep ministerskega sveta, s katerim se določa postotni odstavek Židov, ki se jih ima vsprejemati v javne učne zavode. Po tem sklepu bo dovoljeno vsprejemati v prestolnicah v više učne zavode vsih strok 3 odstotke Židov, izvenmisi konservatorijev v Petrogradu in Moskvi, kjer je dopuščen viši procentni postavek. Za ostala mesta države, ki so izven mej, v katerih smejo Židje voliti, 5 odstotkov, za mesta, ki leže v teh mejah pa 10 odstotkov.

Na ukaz carjev je bila sklicana konferenca, ki je pod predsedstvom naučnega ministra in je sestavljena iz zastopnikov interesiranih oblastnih. Ta konferenca ima določiti pogoje ob vsprejemanju Židov v srednje učne zavode. Sklepi konference se predložijo ministrskemu svetu.

Delegacije.

Vojni odsek avstrijske delegacije. — Ljubljanski dogodki.

BUDIMPEŠTA 20. Vojni odsek avstrijske delegacije je danes pod predsedstvom načelnika g. ofa Mervetda nadaljeval razpravo o vojnem ordinariju. Navzoči so bili tudi vojni ministri Schönaich, poveljnik vojne mornarice grof Montecuccoli in skupni finančni minister baron Burian.

Vojni minister Schönaich je govoril o povišanju plače moštva, za kar bi trebalo letnih 66 mil. Za ministrom je govoril poročevalac d. l. Kozłowski. Za njim je pa povzel besedo del. Kłofač.

Očital je vladi, da v svojih predlogih vedno govori o povišanju plač častnikom in moštva, a njenih obljub ni smatrati resnimi. Glede povišanja plač častnikom je menil govornik, da ne bo to povišanje zadovoljilo častnikov, kajti za častnike nižjega čina znači to znatno poslabšanje. Govornik se je potem podrobno bavil z dogodki v Ljubljani, ki dokazujejo, da je nujna potreba spremeniti §§. 70. in 72. službenega pravilnika, izlasti določbo o uporabi orožja ob nemirih. Govornik je izjavil, da je brezdvomno dokazano, da se je streljalo v hrbet. Trditve, da je bil neki častnik zadet od kamena, je neesnična. Govornik je izjavil, da je prepričan, da je bilo krvoprolitje Slovanov dogovorjeno. Zahteval je, da se takoj prične vojaško-sodna preiskava proti poročniku Mayeru in da se istega stavi v preventivni zapor. Nadalje je govornik zahteval, da se čete porazmešče primerno narodnosti večine prebivalstva. Govornik je v svojih nadaljnjih izjavah rekel da bo slovensko prebivalstvo še le tedaj nehalo videti v armadi svojega sovražnika, ko se ne bo v isti več dajalo prednosti nemškemu elementu.

Del. Korošec je obžaloval, da so vodilni krogi naše vojne uprave a svojim slabotnim vedenjem mnogo pripomogli, da se je tudi v armadi zbrisal vsak sled državne jednote. Noben-ga naroda se tako ne razvaja kakor madžarski. Madžarom se d-a prednost na račun drugih narodnosti ogrske krone. Govornik je vprašal ministra, pri kolikih polkih, ki se novarajo na Ogrskem, je slovski, nemški, oziroma slovenski in romunski jezik polkovni jezik, da se dozna, v koliko je

vojna uprava že ugodila madžarski pohlepnosti.

Nato je del. Korošec obširno govoril o dogodkih v Ljubljani. Krvoprolitje v Ljubljani se ima pripisati le frivolnosti mladega poročnika in Slovencev sovražnemu duhu, ki vlada v zadnjem času v pešpoku št. 27. Postopanje poročnika Mayerja in njegovega oddelka se more najodločneje obsojati. Poročnik Mayer je skušal naknadno uplaviti na vojske da krivo pričajo. Govornik mora v imenu slovenskega naroda zahtevati, da se pešpolk št. 27 premesti iz Ljubljane. Nadalje naj ob pouličnih izgrelih ne poveljujejo mladi nezreli judje, marveč stareji častniki.

Knez Schönburg je glede izvajanja del. Korošca o dogodkih v Ljubljani rekel, da vojni minister gotovo pove odseku popolno resnico. Nato se je govornik bavil o vojnem ordinariju.

Potem sta govorila še del. grof Clam, Martinic in Exner. — Ob 5. uri je bila seja prekinjena.

Plenarna seja ogrske delegacije.

BUDIMPEŠTA 20. Ogrska delegacija se je danes sestala v plenarno sejo in je pričela razpravljati proračun ministerstva za unanje stvari. Govorili so poročevalci Thorockay, delegatje Molnar, Ischutz, Sagy in Okolicsany.

Ministrska kriza.

BUDIMPEŠTA 20. Danes je ministrski predsednik Beck referiral cesarju pri avdienci o demisiji obeh čeških ministrov. Zagotavlja se, da cesar na sprejme njune demisije.

DUNAJ 20. Jutri se snide tukaj parlamentarna komisija Češko-narodne zveze v državnem zboru, da se posvetuje o položaju. Tudi češka ministra se vdeležita posvetovanja popoldne pa se podata k mini-trakemu predsedniku, da poročata o sklepu kluba.

PRAGA 20. „N. L.“ se poroča iz Pešte. Na merodajnem mestu je glede na avstrijske razmere ta-le načrt: Ministrska kriza naj se hitro in gladko poravnava, da ne nastane splošna kriza, prepreči naj se obstrukcija v državnem zboru, ki bi bila katastrofa; kabinet naj ostane v sedanjih sestavi vsaj za časa delegacijskega zasedanja; počeka naj se ali državni zbor reši razne državne in ljudske predloge, ki so: Proračun, starostno zavarovanje, podzavljenje železnic, finančna zagotovitev vodnih zgradb, anekije Bome in Hercegovine in trg. pogodbi z Rumunijo in Srbijo; ako bi državni zbor ne rešil teh nalog, potem naj se poskusi z drugimi sredstvi.

DOGODKI NA BALKANU.

Pismo iz Višegrada.

Gospod urednik! Gotovo ste pričakovali od mene kako sporočilo o razmerah navstalih po aneksiji v Sandžaku in Bosni sploh. Ali — verujte mi: moja krivda ni, ako sem molčal.

Dae 7. t. m. bilo je v Sandžaku naznaničeno, da se avstrijske čete od tam umaknejo, a v zvezi ni še nihče znal. V Plevlju je se splošno opazalo neko poparjenost, osobito med S bi. To tudi ni čudno, ker je polovica mesta živela od avstrijske posadke. Vendar ni se vidi poročilo dunajskih listov, da hčejo mohamedani presiti, naj Avstrija ne umakne svojih čet iz Sandžaka — popolaoma iz tre zvit. Kolikor poznam mohamedane, so oni preponosni in preveliki redoljub, da bi se toliko ponižali. Gotovo je, da bi oni preje lakote umrli, nego storili korak, s ka-

terim bi ponižali svojo domovino. Avstrijska posadka v Sandžaku pa ni bila drugo nego stalno ponižanje in sramota za Turško. Zato tudi ne morem verovati, da bi mohamedani res mislili na kako deputacijo, ki naj bi prosila avstrijskega cesarja, da ostane posadka še dalje v Plevljah, oziroma Sandžaku.

Drugače je s Srbi. Srbi sicer ne sovražijo naše države nič manje nego mohamedani, ali v Sandžaku so imeli Srbi od avstrijske posadke le korist: materialno in moralno, kakor protižeje proti mohamedanskim, oziroma turškim nasilstvom. Ker, pri vsem tem, da so se Srbi navidezno sprizgnili z idejo osmanske ustavne države, je stalno skupno delovanje pravoslavnih Srbov in mohamedanov po mojem mnenju povsem izključeno. To je najjasnejše razvidno iz okolnosti, da mu je še isti dan, ko je bil objavljen odhod naših čet iz Sandžaka, rekel neki Srb, da bodo morali sedaj pač misliti na snovanje in organizacijo čet, ker jih ne bo več varovala avstrijska vojska. V Sandžaku se ni Avstrija nikdar utikala v upravo; bila je tam edino-le za red in mir, a celokupno prebivalstvo je imelo od avstrijske posadke le korist, dočim bode z umaknitvijo uničenih nešteto ekzistenc.

Vendar je zbog bosanskih razmer tudi med Srbi v Sandžaku sovražstvo do Avstrije na eni, a solidarnost z ostalimi Srbi na drugi strani močnejša, nego vsi drugi obziri. Zato ni niti misliti, da bi Srbi storili tudi le en sam korak v prilog avstrijski posadi v Sandžaku, in treba smatrati vse tozadevne vesti le kakor pobožne želje.

Pisal bi o položaju v Bosni in Hercegovini, kar mi je pa vrlo težko. Vojakov in orožnikov kar mrgoli ob meji. Ko sem prišel dne 8. t. m. iz Sandžaka me je prišla na železniški postaji Rado orožniška patrulja kakor — srbskega agitatorja, in sedaj se nabijam že deveti dan v Višegradu pod policijskim nadzorstvom. Čakam na rešitev deželne vlade. Hotel sem potovati v Srbijo, a drže me kakor politiško sumljivega tukaj, da si imam potni list, veljaven za ves svet. Mislim, da je s tem dosti povedano.

Vendar mi se zdi potrebno, da omenim pred zaključkom konflikt, ki se je dogodil v Mostaru med katoliškim škofom Bucojničem in okrožnim predstojnikom baronom Pittnerjem.

Škof Buccinić je vodil deputacijo katolikov Hrvatov, ki bi bila imela predati okrožnemu predstojniku poklonstveno addresso za hrvatskega kralja. Baron Pittner pa ni hotel vsprejeti deputacije, dal je zapleniti več tisoč izvodov poklonstvene addresso, ter inhibirati zahtevalno brzojavko, naslovljeno na cesarja avstrijskega in kralja hrvatskega. Deputacija je na to odšla v Sarajevo, kjer jo je vsprejel deželni načelnik Albori, ki je obljubil, da odpusti poklonstveno addresso baronu Burianu, ker je ne more predložiti direktno N. Vel. Okrožna sodnija pa je zaplenbo razveljavila. S tem pa ta afera še nikakor ni rešena, ker je škof Buccinić izjavil, da pretrga z okrožnim uradom v Mostaru vsako daljno uradno občevaranje, dokler bo tam okrožni predstojnik baron Pittner.

In da vidimo, kdo zmaga: avstro-ogrski birokrat baron Pittner, ali katoliški škof Hrvat Buccinić!

Sploh so Hrvati v Bosni in Hercegovini edini element, na katerega se je mogla Avstrija zanašati v vsakem slučaju. A „Proglas na narod Bosne in Hercegovine“ pravi, da bi merolajni

PODLISTEK.

Vedeževalka.

(Povest; ruski spisal A. K. Lebedev)

Poslovenil Al. B.-c.

„Če vas pustim, dobro; če vas ne pustim pogledat, potem storite sami, kakor že mislite, da je prav. — To ni od mene odvisno. Jaz nečem imeti posla zraven.“ In zamahnil je z rokama.

Gospoda se spogledata in oba sta bila eno in iste misli, da ni li morda starček pčpil kozarec žganja preveč.

No vendar se to ni dalo spoznati niti z obraza, niti iz govora ali kretanja starčevega.

„Kaj neki čekaš,“ zarehni nad njim inženier, „kdo ne pusti in čemu? No govor!“

„I no, gostja je v našem stanovanju,“ pravi oskrbnik. „Ona biva že deset let na naši pristavi, od one dobe, ko ji je vtonil

sinek v tukašnjem ribnjaku. Od takrat je ona tu. Ljudem m-če karte in jim razodeva prihodnost, in to jo živi.“

„Torej zakaj nas pa ona s teboj ne pusti noter?“ vpraša inženier.

„A, ked jo pa prav pozna? Izvestno vam je to babura, in pa še nekoliko primojena. Drugi jo pa še celo hvalijo, kako da s kartami vse upane in razloži vse, kakor da bi bilo na dani. Od njenih obiskovalcev pa še meni pade včasih kaj v žep, ker tu sem duhaja mnogo raznih ljudi.“

„Kje neki bo? gotovo je doma; ali sedi ob ribnjaku, kakor običajno, ali je pa že v svoji čumnat. Da, mnogokrat so pri njej vrata na stečaj odprta, da ji gre lahko vanjko v stanovanje. Ako se pa zapre, potem ne pride odprti nikomur, naj pride trkat kederkoli hoče. Pred nekaterimi dnevi ni pustila vstopiti soprogi nekega generala, dokler se ta ni naveličala trkati in se je nazadnje zopet odprla, se da bi bila kaj odpravila. No, poprašati je vendar vsekako le mogoče, prešinim le izvolite sami naprej; jaz nečem imeti nič opraviti pri tem.“ In oskrbnik je začel odhajati z verande.

„Kaj vsega ni v Peterburgu!“ se je

za-mejal general proti Nesvetoviču; „starke vedežejo, in vodijo narod za nos. Ali je pri vas na deželi tudi mnogo taci budalosti?“

„Gotovo so,“ se je nasmehnil Nesvetovič, „toda prilike nisem imel nikoli, da bi bil videl kaj slonega.“

Vsi trije so šli z verande in skozi napol porušena vratica stopili na zapuščen in zaraščen vrt. V njegovih temnejših delih je že ležal mrak, čeprav solnce še ni bilo zašlo in je s poševoimi svojimi žarki obsevalo brezlistne vrove zapuščene drevoreda in velik ribnjak, kateri se je lesketal v žarkih zahajajočega solca kakor raztopljeno zlato.

Vsi trije so korakali molče skozi gosto zaraščena vejnata zagrinjala, še mokra od dežja; tu pa ni hotel iti oskrbnik dalje k stopnicam, ki so vodile z vrta k ribnjaku. Od stopnic do ribnjaka je peljala očistena stezica.

„Tukaj torej je naša vedeževalka, mati Gračuha,“ reče oskrbnik, stopi k vhodu, zagleda se v temine med drevjem in zamahne z roko.

„Vrata so odprta, naravnost noter stopita, pa porejta, da sta prišla, da vama ve-

dežeje, in pri tem si oglejta tudi njeno stanovanje, a jaz počakam tukaj,“ je govoril oskrbnik; potem je sedel na leseno stopnico pokrite stolbe, katera je vodila z vrta k ribnjaku, iz čepa je izvelkel svojo kratko pipico in jel pušiti tobak. Oba gospoda sta stopila v vežo, kjer sta se utavila kratak čas, da sta otresla kapi in suknji, na lahko oškropljeni od praskar padlega dežja.

„Čisto nenavaden dogodek, kakor v romanu,“ reče Nesvetovič; šla sva po opraskih in naletela sva na vedeževalko.“

Oba sta izginila v hišo, potrkala na vrata, a ne počakavši odgovora, sta odprla priprta vrata in šla naravnost v sobo.

Poleg okna na vrt, nekako nasproti stezi k ribnjaku, je sedela za starinsko pisalno mizo krepka žena srednjih let, v temni obleki, na glavi pa je imela zavezano in na pleča spuščeno svilnato ruto; s komolcem je slonela na stoli in imela sklonjeno glavo oprto na naslonjalo stola.

Gledala je kakor zamaknjena skozi okno na ribnjak, kateri se je lesketal v zlatih žarkih zahajajočega solca. Njene blede ustnice so po tihem nekaj šepetale.

(Dalje.)

faktorji hoteli po vsej sili pognati tudi Hrvatse v nasprotni tabor.

A to bi bilo le našim birokratom podobno!!

Pogajanja med Bolgarsko in Turčijo.

Iz Sofije javljajo dne 20. t. m.: Včeraj je bil izročen bolgarski vladni zapisnik, sestavljen od delegatorov mladoturškega odbora in od koaliranega bolgarskega odbora. Pogajanja se obe deželi, naj imenujeta svoje delegate, da se konflikt konkretizira. Zapisnik bo priobčen danes v Sofiji, Carigradu in Solunu.

Mladoturški odposlanci so izjavili v seji odbora, da turška vlada odobri in da ho izvajala obveze ki jih oni vsprejemajo. V oficijelnih bolgarskih krogih se govori, da je en odposlanec bolgarske vlade incognito od-potoval v Carigrad, da se s turškimi vodelnimi krogi posvetojuje o vprašanjih ki se imajo rešiti.

Iz Carigrada javljajo, da tudi turški vladni krogi goje večjo nado v ohranitev miru, na čemer se je posebno zahvaliti korakom, ki sta jih storila Anglija in Francija v Sofiji, in pa tozadavnim zagotovilom bolgarske vlade.

Sledujoče javljajo iz Londona, da je angleška vlada dobila od bolgarske vlade pozitivno in kategorično zagotovilo, da hoče storiti vse, da se izogne vojni s Turčijo.

IZ SRBIJE.

Francoska ne podpira Srbije.

PARIZ 20. Francosko ministerstvo za unanije stvari je izjavilo, da ne bo v nobenem pogledu podpiralo bojovnih osnov Srbije. Potemtakem je razvidno, da je pot srbskega ministra za unanije stvari d. r. Milovanovića povsem brez vsake nade na kak vpeh.

Zaplenjena srbska municija?

Iz Pizna javljajo, da so v Hebu zaplenili dva plombirana vagona, doprveša iz Nemčije. V vagonih je bila municija namenjena v Srbijo.

IZ TURCIJE.

CARIGRAD 20. Ministerstvo za unanije stvari je na neko vprašanje glede včerajšnjega ministrskega sveta odgovorilo, da se je na istem razpravljalo o konferenčnem vprašanju, vendar se ni še ničesar definitivnega sklenilo. Odgovor porte bo morda danes končan. G. ede direktnih pogajanj z Bolgarijo in prihoda Dimitrova je ministerstvo za unanije stvari izjavilo, da čuje o tem že dva dni, vendar nima še nič oficijelnega v rokah. Porta je pripravljena ohraniti mir, ker tej je javljeno, da so tudi druge vlade storile v Sofiji korake in so dobile obljube. Tudi turški komiserijat v Sofiji in mladoturški odbor sta dobila tozadavna zagotovila.

Bojzen pred vojno izginila.

CARIGRAD 20. „Jani Gazet“ konstatuje v nekem uvodnem članku, da je bojzen pred vojno vsled miroljubja Otomanov izginila.

Bojkot avstrijskega blaga.

CARIGRAD 20. Danes so turški listi zopet pričeli agitacijo za bojkot blaga iz Avstro-Ogrske. Listi objavljajo tozadavna poročila tudi iz pokrajin. Koraki Avstro-Ogrske proti bojkotu so brezuspešni.

IZ BOLGARIJE.

Bolgarsko-turški sporazum.

CARIGRAD 20. Posebna brzopletna lista „Sabah“ iz Sofije poroča, da so mladoturški delegati pod isli zapisnik glede turško-bolgarskega sporazuma, ki ga je ministrski predsednik Malinov vsprejel. Upati je vsepa, zato je konferenca nepotrebná.

Fallières — razsodnik.

Pariški listi javljajo, da je predsednik Fallières določen za razsodnika v sporu med Bolgarsko in Turčijo.

Deželni šolski nadzornik dr. Kauer.

(Dopis z Dunaja).

V „Edinosti“ ste že objavili, da je do sedanj profesor na državnem gimnaziju v III. dnu skem okraju in privatni docent na dunajskem vseučilišču dr. Robert Kauer, provizorično pridodeljen c. kr. namestništvu v Trstu in da se mu je poverjeni posli deželne šolskega nadzornika za Primorje: za srednje šole v vsem Primorju in državne ljudske šole v mestu tržaškem.

V tozadavni notici ste izražali neko zadovoljstvo na tem, da ni imenovan že iz Gorice žalostno-znani dr. Streinze — ki je bil baje predstavljen za to mesto — in ste na zaključku izjavili, da novoimenovanega šolskega nadzornika ne poznate ter da ga hočete sediti šele po njegovih dejanjih.

Po tej izjavi vaši bi bilo sklepato, da ne smatrate izključenim, da je imenovan dr. Kauer v primeri s d. r. Streinzem — manje zlo. Ker pa je za Slovence v Primorju velike važnosti, kako, v kaki smeri, v kakem duhu in s kakimi tendencijami se vodno posli nadzorstva nad srednjimi šolami v Primorju; a za tržaške Slovence še posebej: kako se vodijo nadzorstveni posli na tamošnjimi državnimi ljudskimi šolami, na je omenjena notica v „Edinosti“ vspodbudila, da smo nekoliko poizvedevali o novoimenovanem šolskem nadzorniku d. r. Kauerju.

Pri tem pa nas je še posebno vodila misel na dejstvo, da ima deželni šolski nadzornik važno besedo v personalnih stvareh, to je, ob predlaganju učiteljev, ki se imajo imenovati na te zavode, torej ob vprašanjih, ki so odločilne važnosti za duh in sistem, ki imata vladati na teh zavodih!

Rezultat naših poizvedovanj je tak, da vam moremo že danes zaklicati: La-ciate ogni speranza! Ne udajajte se nikakim iluzijam, ker vsaka taka nada je prazna! Če bi se udajali pričakovanju, da se bo odslej ob vodstvu nadzorniških poslov nad našimi srednjimi šolami modreje in pravičnejše uvaževalo narodnost in praktične potrebe prebivalstva in karakter dežele je neizogibno veliko razočaranje.

Dr. Streinze ste se rešili, a dobili ste d. r. Kauerja. Prišli ste z dežja pod kap. Kakor bi bili nad d. r. Streinzem, istotako bodo nad nadzornikom d. r. Kauerjem znani poslanci Dobernig in tovariši — nadzorniki!

Dobernig in tovariši so predlagali ministru dr. Kauerja v odškodnino za privolenje v imenovanje d. r. Altona ravnateljem gimnazija. Dobernig in tovariši so neizprosno zahtevali, da bodi dr. Kauer imenovan deželni šolskim nadzornikom za Primorje. S tem je menda z našega stališča povedano — vse!

D. r. Kauerju je še-le 33 let! Po svojem mišljenju je najodličnejši Nemec, in ga morda ni med vsem učiteljskim osebjem Dunaja, ki bi ga presegal v tem pogledu. Na zavodu, kjer je služil doslej, in med vsemi tovariši je ta mladi mož na glasu radi svojega intranzigentnega postopanja. V najboljšo ilustracijo nam je dejstvo, da so ga radi njegove neznočnosti skoro vsako leto premeščali z enega zavoda na drugi.

Evo vam pojasnila, zakaj so Dobernig in tovariši tako pritiskali na našega ministra Marcheta, da je ravno tega nestrpeža usilil Primorju za deželne šolskega nadzornika!

Kakor da nimata v Primorju že več nego dovolj takih — mojstrov, dobite sedaj še dr. Kauerja! Ako je bil mož že na Dunaju tako pronosen, kakov bo šel v Trstu, kjer mu bo vršiti misijo po — Dobernigovem nalogu!

Konstatirajmo dejstvo, da se celo Dunajčani čudijo temu imenovanju. Ali treba še-le praviti, kako se bo postopalo ob imenovanju učiteljev na državne učne zavode v Primorju? Opiraj vam želostna perspektiva v novo izdanje dobe Lesckanowsky-Swila-Stolz!

Imenovanje d. r. Kauerja je le provizorično. Z ozirom na kviteto d. r. Kauerja na eni, in na okolnost, da je njegovo imenovanje le provizorično, na drugi strani, nalog ta našim poslancem dolžnost, da napno vse sile, da iz tega provizorija ne postane definitivum. Z vsemi močmi in z vso brezobzirnostjo se je treba upreti proti temu, da bi vsemenci a la Dobernig kar diktirali, kdo ima priti na tako važno mesto, kakoršnja je mesto deželne šolskega nadzornika za Primorje. Ne in še enkrat ne! Znalci so preprečiti imenovanje Streinzovo, sedaj naj nastopijo z naodločnim protestom proti imenovanju d. r. Kauerja!

Če naučni minister Marchet ne pozna naših pokrajin, če nima smisla za resnične potrebe njih prebivalstva, če ne ve, kako so bili razlogi, radi katerih so se prvotno ustanovile državne ljudske šole v Trstu, oziroma: kakor jim je bil prvotni namen, potem pa naj mu naši poslanci povedo z vso odločnostjo in brezobzirnostjo, kesar on ne ve ali noče voditi!

Državne ljudske šole v Primorju imajo pač nemški učni jezik, ali niso nikak nemški zavodi, ker ogromna večina učencev, ki obiskujejo te šole niso Nemci, ampak Slovani in Italijani! Neizogibna dolžnost naučne uprave bi bila torej, da na te zavode pošilja učitelje, ki poznajo karakter dežele in jezik učencev. To zahtevamo v imenu narodne pravičnosti in v interesu pouka!

Istotako so bile državne ljudske šole v Trstu ustanovljene za domačine — Slovence in Italijane. To dejstvo prihaja v narodnosti učencev: pravi Nemci tvorijo le neznatno manjšino!

Svojedobne ustanovitelje teh šol je vodila misel, da se bodo na njih domači otroci, deželani, usposobljali za javno službovanje v naših krajih, in niti od daleč jim ni prihajalo na misel, da bi iz teh šol ustvarjali kako nemško domovino! Še le pozneje postopanje naučne uprave z nje nemškimi tedencijami je napravilo v teh šol to, kar so danes: nekako kraljevstvo v katerem poslanci Dobernig, W. If in kompanije nastopajo kakor diktatorji. Če hočejo Nemci imeti tudi v Trstu svojo domeno: bodi jim! Ali imajo naj jo samo za svoje otroke! Za Slovence in Italijane pa naj se ustanovi potrebno število srednjih šol, oziroma za tržaške Slovence tudi ljudskih šol z materinim učnim jezikom! A dokler se to ne zgodi in dokler bodo Slovenci prisiljeni pošiljati svoje otroke v sedanje državne zavode, dotlej ne dovolj ujem, da se te poslednje smatra kakor nemško domeno. D. r. Kauer zahtevamo, da se na te zavode pošilja učitelje, ki bodo kvalificirani za narodnostne razmere na teh šolah in tudi nadzorstvo nad njimi mora biti poverjeno ljudem s take kvalifikacije! Iz teh več nego opravičenih razlogov moramo slovesno protestovati proti imenovanju d. r. Kauerja deželni šolskim nadzornikom v Primorju.

To naj povedo naši poslanci g. naučnemu ministru in povedo naj mu tudi, da ima — ako le boče na razpolago sposobnega osebja za poučevanje na teh šolah in za njih nadzorovanje. Povedo naj mu, da smatramo imenovanje d. r. Kauerja kakor izzivanje in žaljenje in tudi kakor atentat na resnične namene naših državnih šol.

Končno naj zahtevajo, da se mesto naravnoslovca na tukajšnji realni pravilno razpiše in spopolni po predlogu ravnatelja zavoda, ki najbolje pozna razmere, — Tržaško namestništvo pa naj ne pušča vplivati na se po osebah, ki so le po prot-kciji prišli v Trst in ki sedaj po tej protekciji usiljujejo tajnice na naše zavode!

Hrvatje in Srbi so složni!

(Od našega zagrebškega dopisnika.)

Zagreb 19. oktobra.

Včerajšnji dan je bilo kaj lahko predvidjati, tem laglje, ker zadnji čas neprijatelji južni Slovanov z napeto nestrpnostjo pričakujejo — razpada hrvatsko-srbske koalicije! Oziroma: drugega izdanja bratormornega boja med Hrvat in Srbi. Kajti če tudi je v rokah nemške in madjarske diplomacije dobro vsako orožje v borbi proti nam, vendar bi bilo za njih najcenejše, a za nas najusode po neje ono, ki bi je morali izkovati mi — proti sebi! To orožje bi imelo biti hrvatsko-srbski razdor! Včerajšnji dan je odzvel — kakor sem rekel — Košutovcem tudi zadnja nado: niti anekacija Bosne Hercegovine ni mogla razpri bratov! Nasprotno: vržene nam Parisovo jabolko je dozvalo pred oči naših političnih prvakov vso zgodovino bratskega razdora, vzroke in posledice njegove, in danes se morda bolje nego kedaj prihaja do trdnega prepričanja, da so sloga Hrvatov in Srbov jedina barikada proti navalu nemškega in madjarskega imperijalizma!

Zasno vam je že, da so se včeraj zbrali na skupščino poslanci Hrvat-ko-srbske koalicije, da se posvetojuje o sedanjih političnih razmerah. Poslanci so sklenili dve resoluciji: z jedno obojajo absolutistični režim „bana“ Ručica, ki je dne 13. marca razgal savor ne da bi mu bi mu bil dovolil niti toliko, da se konstituira, pa ga ni potem do danes sklical niti v to, da bi razpravljaj o proračunu, kamo-li o političnih razmerah, ki se v prvi vrsti tičejo Hrvatke.

V drugi resoluciji je naglašeno, da banovinski poslanci v sporazumljenju se svojimi dalmatinskimi kolegi zaslišajo mnenje predstavitev naroda Bosne in Hercegovine v pogledu uredbe vse narodne politike.

Skupščina je danes nadaljevala svoje delo. Vsemu dopisniku je bila prilika, da se je približal nekemu odličnemu poslancu starčevičanske stranke v koaliciji, ki mu je dal sledeča pojasnila o položaju:

„Preveč smo se že behali radi Bosne in njene pripadnosti, da bi se mogli sedaj stepiti radi nje. Mi starčevičanci naglašamo sicer Hrvat-ko državno pravo glede Bosne, ali mi gledamo tudi preko okvirja teorije. Nikakor nas ne smete zamejati s takozvanimi Frankovci, ki v teoriji in praksi nagirajo Sibe, da morejo tako tem laglje služiti grobo klopom Hrvatske. Mi računamo z dejstvi. Naš radikalizem nas ne zavaja tako daleč, da bi butali z glavo v zid.“

„To sem vam hotel naglasiti, da bi bolje umei, da smo mi tudi danes složni s Srbi, mej tem ko se je prorokovalo na vseh straneh, da anekacija Bosne odpre med nami nepremostljiv prepad.“

„Mi bi morali biti slepi ali bolje rečeno: sluge tu instva — Frankovci — ako bi ne videli, da nam v Banovini sami, v Zagrebu, gori streha nad glavami.“

Radi Bosne naj bi se sprli? Pak? Ali naj krenemo pred Serajevo se svojimi četami, in potem preko Dine v Srbijo, proti našim „neprijateljem“, ki nam baje strežejo po življenju?!!

„Ne, ne, nikdar več v bratski boj! Ker to pomenja ubijati sebe in — umirati za tujinca!“

„V naši resoluciji glede Bosne bili smo dovolj jasni. Tu ima glavno besedo narod, a ta kliče danes po slogi. Ni več glavno vprašanje: čegava je Bosna, ampak to: odbijati Madjare in Nemce od naše hiše!“

„Prosim Vas, sporočite potom svojega lista voditeljem slovenskega naroda, da v tej borbi Hrvatov in Srbov morajo igrati odločilno vlogo tudi Slovenci! Čas je to, ko moramo v svoji hiši urediti male razdore, ker ravno ti so šilom odp li vrata tujincu, ki nam je šel na vrat.“

„Otresimo se ga, ali — složno!“

Resolucija hrvatsko-srbske koalicije o Bosni in Hercegovini.

Kakor javlja že prestejati dopis, je hrvatsko-srbska koalicija razpravljala na svoji zadnji konferenci tudi o izvedeni anekaciji Bosne in Hercegovine ter so pojedine stranke v tem pogledu pojasnile svoje stališče. O tej priliki je bilo enoglasno sklenjeno, da imajo o tem predmetu govoriti delegati ogrsko-hrvatske delegacije in poslanci delegati v ogrsko-hrvatskem držnem zboru. Ob enem se je sklenilo, da členi hrvatsko-srbske koalicije v sporazumljenju s poslanci Dalmacije zaščitijo mišljenje predstavitev naroda Bosne in Hercegovine v pogledu vodstva vse narodne

politike. — Izvršitev tega sklepa je poverjena eksekutivnemu odboru hrvatsko-srbske koalicije.

Ogrska

Grof Andrássy o volilni reformi.

Minister za notranje stvari je v klubu ustavne stranke izjavil, da predloži v nekoliko tednih državnemu zboru volilno reformo. On da se ne boji nikskih groženj.

Minister za unanije stvari Aehrenthal v klubu neodvisne stranke.

Iz Budimpešte javljajo: V četrtek pride v klub neodvisne stranke minister za unanije stvari baron Aehrenthal, a z njim tudi ministrski predsednik dr. Wekerle.

Drobne politične vesti.

Import nemških uradnikov v Dalmacijo. Spljetska „Svoboda“ pše: P. nologu poštnega in brzojavnega ravnatelja v Zadru je poslanih v Dalmacijo na službovanje nekoliko uradnikov iz Gorenje Avstrije, ki ne znajo ni besedice hrvatski. Dočim se domače uradnike brez vzroka preganja od mesta do mesta kakor volkove po planini, nabavila se nemške uradnike, da zasledimo njihova mesta in izvršujejo v Dalmaciji germanizatorsko misijo, za katero naši uradniki nočejo vedeti.

Konfiskacije v Pragi. V nedeljo sta bila v Pragi zaplenjena nemška lista „Prager Tagblatt“ in „Bohemia“ ter češki listi: „Narodni Listy“ in „Češko Slovo“.

Dnevne vesti.

Nigrinova umira. Kakor brzopletjavo iz Belegrada, je bila Slovenka Nigrinova, največ a jugoslovan-ka tragedinja, članica kr. srbskega gledališča, previdena s sakram-ntom za umirajoče. Ob smrti postelji čuva Davorin Jenko.

Kako poznajo naš jezik na pošti v Puli. Pišejo nam: Dne 3. t. m. odposlan je bil iz Trsta omet naslovljen na nekoga gospoda v Pulo, na katerem je bilo popolnoma različno napisano: „Kotarsko poglavarstvo“. Ali slavna pošta v Puli, mesto da bi bila takoj dostavila omet naslovljencu na okrajnem glavarstvu, napisal je nekdo — gotovo kak c. kr. poštni organ — na omet „Giudio distrettuale“. In res je omet romel na okrajno sodišče v Puli, kjer je ležal — 14 dni! Splah bi pa ne bil prišel naslovljencu v roke, ako bi ne bili na sodišču istga po imenu poznali in razumeli, kaj pomeni „kotarsko poglavarstvo“.

Kaj, ko ti bilo za naslovljenca kaj pravnunega in bi se dogodil enak učnj? Kdo bi povrnil dotičniku eventualno škodo in morebitno stnari? Res lepe razmere v jezikovnem pogledu na puljski pošti! Van čast.

Kolkor je nam znano, je voditelj pošte v Puli Slovenec. Svetujemo mu, da skliče svoje poslušajoče organe skupaj in jih pouči, kako se v našem jeziku imenujejo razni uradi in zavodi, kajti drugače se mu lahko pripeti, da dostavijo kako nujno pismo, naslovljeno poštneemu vodstvu v Puli, — landarmacijski postaji.

Slavno poštno ravnateljstvo naj bi pa za poskušajo vendar le preskušalo prosilce v jezikovnem pogledu, predno jih nastavlja v Primorju, kjer je znanje našega jezika neobhodno potrebno.

Omet, ki je bil po nedolžnem 14 dni v „sodni preiskavi“, se nahaja v našem uredništvu.

Večerne šole v trž. okolici se otvorijo dne 4. novembra ter bodo trajale pet mesecev. Vpisovanje se bo vršilo od 25. do 30. oktobra na tozadavnih šol. vodstvih, in sicer 25. oktobra, ker je nedelja od 10.—12. ure zjutraj, drugače od 5.—7. ure zvečer. Vpiše se lahko vsak moški, star nad 18 let. Večerne šole se otvorijo v sv. Ivanu in Šknednu, nedeljske pa na Opčinah in v Bazoici; poučevalo se bo pisanje, čitanje, računanje in ital. jezik. Namenjene so šole v prvi vrsti analfabetom, in ti naj se v teh tedajih dobro okoristijo, naj jih napačna aramežjivost ne zadržuje v dosedanem neznanju. A kdor hoče popolniti in izuriti svoje znanje, naj tudi ne izostane. Na dan vpisovanja hočemo še enkrat o času opozoriti.

Črtice s pota. — Blo je ravno v onih dneh, ko se je v Ljubljani odigrala ona grozna tragedija, da sem se vozila iz Ljubljane na Jesenice. Siveada ni bilo mej potniških g-vora o d'ugem nego o tem najnovejšem, a toli žalostnem dogodku! V kupeju z mano sta sedeli še dve gospe, ena precej že v letih, neko dekle, mlad fant, Stajerec, in zopet starejši gospod.

Vsi smo bili Slovani in ipak, ipak so nam bila naziranja tako dijarm-tralno nasprotna! Jaz, starejši gospod in fant s Stajerskega bili smo ena duša; dekle je bilo strogo uzgojeno po — čudni morali, dočim sta bile gospe — na žalost Gorjence, — na strani Nemcev, zakletih naših sovragov!

Starejša je menila, da ni kmala najti kakšne „volk“ ki bi bil tako „zuforkomend“ kakor so — Nemci! O, sanca simplicitas! Ko sem jej hotela oporekati, dokazati, kaj je ta njej priljubljen „folk“, me je zavrnila, naj bom tiho, ker sem še — mlada in morda nemam — izkušenj!

Da bi jih ne imela! — Postla sem jih, naj one razpravljajo svojo „visoko“ politiko in zagrebla glavo v hrvatski dnevnik, dočim sta starejši gospod in fant s Stajerskega

politi na hoda! O, tužne in žalostne nam
majke, dokler bo slovenko ženstvo zajemalo
svoje znanje iz — naslovanskih virov.

Slinga.

Kako dobro se informirani pri "Lavora-
toru"! Včerajšnji "Lavorator" privede
kako so hoteli Nemci v Budapešti slaviti
dinastično slavnost pred spomenikom cesarja
Frana Josipa in kako so oblači prepovedale
to slavnost radi — razburjenja med
Čehi!

V vseh listih pa je bilo čitati, da se je
omenjena slavnost imela vršiti pred spomeni-
kom cesarja Jožefa II, čegar spomin
— kakor znano — slabljajo Nemci v vse-
nemške demonstracije.

Pri "Lavoratoru" seveda ne vedo tega!
Se seveda, ako se ima v uredništvu — re-
gnicole!!

"Piccolo" in naše šolske vprašanje. "Pic-
colo" omenja naše pon-dejske novice o pr-
vem koraku vlade za urejanje našega šolskega
vprašanja in se pri tem — kakor je bilo
pričakovati — postavlja v pozor užaljenega
Slovaka, ki se mu je dog dila huda kri-
vica.

Zaslišno za navdušenje tih sinov avite
culture za — kulturo in za njihovo svobodo-
ljubje je že to, da se nekako ponašajo u
tem, da se jim je posrečilo prepričati, da
vlada ni že vse naše šole prevzela v svojo
skrb.

Res čedno in za Italijane ne ravno častno
stališče je to, da se obzira na odškodovane
ako tudi drugi kulturno napredujejo!!

Potem pa se zvijs in zavija in direktno
laže, da bi zavel svoje čitatele v mnenje, da
vlada Slovence strašno pretežira, a Italijane
ustotko strašno zanemara! Tudi najnovejšo
odredbo, da je vlada k risti Slovanom na
škodo Italijanom! Seherai mudiči človek se
mora vprašati: kako škodo more tpsiti ita-
lijske šolstvo radi tega, da slovenski otroci
živijo solvenski pouk?!

Rekli smo, da "Piccolo" tudi nara-
taže. Pravi namreč, da je vlada prevzela ve-
čine stroškov za vzdrževanje slovenske šole!
Samo dve suhi številki naj odgovorita na to
"Piccolovo" laž. Naša šola ima 15 učnih sil
a vsa jih je prevzela 5. Jeli 5 velikih
veščina od 15?!!

Ma smo v ponedeljski števiki zaklicali
vladi, naj tudi nasproti nam stori svojo dol-
žnost. Iz prejšnjega stavka v actici pa je
je no razvidno, da smo menili: kakor nasproti
Nemcem! "Piccolo" pa zvijs in zavija tako
kakor da smo mi kazali na Italijane! Takov
način polemike je naravnost ne ljuben.

Slednjč pa pozivlja "Piccolo" vlado, naj
stori za daljnje italijane isto, kar je
stori za tržaške Slovence!!

Počasi, gospodje okolo "Piccolo" in ne
pozabljajte, da je postopanje z Italijani v
Dalmaciji povsem opravičena retorizija za
postopanje Italijanov v Trstu
in v Istri!! V Trstu niste hoteli osnovati
šole za tsoče slovenskih otrok!

Se bolj kričeče je bilo vaše dosedanje
postopanje v Istri. Tu ste le manjšina v de-
želi, ki ima le po krivici zistoma moč v
rokah. In kakor manjšina ste kruto ovirali
razvoj šolstva večine!! To je naravnost kri-
čalo po — maščevanju!! Vi pa se zgražate,
ker so Vam v Dalmaciji kjer ste le neznatna
manjšina, ne p i aša tepo na k r o ž i ku, kar ste
odrekli — večini, prebivalstva!!

Vaše zgražanje je le grdo binovstvo. A i
mi Slovani smo blage duše, ki ne vidimo na
maščevanje, ma-voč radi pozabljamo na pre-
stare krivice, odpuščamo in segamo tudi nek-
danjemu sovražniku v roko, ako vidimo, da
se je — p u b l i k a t i !! Ču te torej. Ako Ita-
liji popravijo storene krivice, ako povsod
tam, kjer imajo oni moč v rokah, dajo Slo-
vanom potrebne šole, jim daamo mi slovenske
oblasti, da bomo zastali ves svoj vpliv v
to, da bo tudi italijanskim manjšinam pov-
sodi zadosteno, na šolskem polju!

Kar se pa specijalno Trsta tiče, naj Ita-
liji mudro molče in naj se ne zgražajo z
nikakimi jemajdami. Suko in škerje imajo v
rokah, da se morejo se svojim in našim de-
marjem naravnost prenesati na šolskem
polju.

Mari naj bi jim še vlada snovala šole?!

Vrha t ga jim vlada ponuja vseučilišče, —
sevarno ne računam, kjer bi oni hoteli —
in opetovano se je izjavila, da je priprav-
ljena prevzeti njihovi šolam i šoli v svojo
— oskrbi! Ni o hoteli in vsklad se oduno
in uprav žalivo odkloniti to ponudbo. Kaj
hočejo torej?!

Gospoda čujte! Dokler se boste tako
krečivo tiščali na steno, da je to za vas
krivica, ako tudi drugi — četu ti brez vsake
škodo za vas — kulturno napredujejo, do-
kter boste trdili da je to na v as o škodo,
ako država utreza kakim kulturni potrebi na-
ših sodečelancev druge narodnosti, dodej vam
ne bo pomoči in se ne rešite nikdar iz svo-
jega — domoe-arega mučeništva!! Edino
korisno bo za vas, da se enkrat že spopri-
jete z mislijo, da tudi drugi poleg vas ho-
dejo kulturno napredovati in da bodo tadi
napredovali!!

Kakor izvoite torej, o gospoda!!

Nova slovenska učna knjiga za višje
gimnazije. Naučno mini-terstvo je dalo v pred-
prorabo učni knjigi "Arismetika in algebra
za višje gimnazije", ki jo je spisal g. prof.
B. Matek v Mariboru.

Praktični "Pački odvetaik" za vodjenje
najpotrebnejših posla kod kotarskih sudov.

Priredio Josip Janković. Spljet, Spljetska
družbena tiskarna 1908. Cena 2 K.

Slo-enski rojak g. Ivan Lavrič, pol-
kovnik v Černovcih, je imenovan brigadirjem
v Jožefovem na Češkem.

Promet in gostilna. Tega lista za pro-
met a tuji in povspesevanje obrti, posebno
gostilničarstva, je izšla 5. številka ki prinaša
zanimivo vsebino. List priporočamo posebno
našim gostilničarjem. List izhaja enkrat na
mesec in stane na leto 5 K. Uredništvo in
upravnništvo je v Ljubljani, hotel Lloyd, Mi-
klo-ičeva ulica.

V odgovor. Prosim, da ponistinite v
svojem cenjenem listu naslednji odgovor na
dopis iz Renentabra ponatienjenega v št. 288
z dne 17. X. 1908:

Openski poštni sluga ali selški pismo-
naša uživa pač privilegij, namreč ta, da sme
pism, naslovljena v Veliki Repen, puščati v
dotični vasi pri nabiralniku.

Ker pa posestnik tamošnje hiše, kjer je
nabiralnik, ne mara vprejemati istih, je na-
ravno, da jih p d p i s a n i r a j š i pušča v občin-
skem uradu, nego da bi jih nazaj nosil.

Lež je, da on ostaja doma, kadar se
mu ziblja in da je celó manjkal po 3 dni
zaporetoma.

D p i s n i k hoče meni škoditi materialno
in ima namen zvesti tudi občinskega načel-
nika, da si v zaključku svojega dopisa trdi
kakor nedolžno jagoje, da ni imel namena
žaliti koga, ampak le ustreči želi domačinov.

Fran Vidau,

selški pismonaša na Opatinah.

Tržaška mala kronika.

Iz poletja v zimo! Dočim smo še do
nedelje uživali up av poletne dneve, nena-
vadno kra-ne, tople in vedre ozirom na ta-
le dni, smo sedaj že notri v zimi. V po-
nedlek je zaphala prva burja, ki razvaja
še vedno. V noči od ponedeljka na torek je
temperatura padla kar na 5° stopinj nad
ničlo; včeraj opoldne je toplomer za-namoval
le 7-8°. — Ta hipni padec temperature je
posledica velikih snežnih zametov na pogor-
jih v G-dicini, na Tirolskem in na Štaterskem.
kjer je že v ponedeljek padla temperatura
pod ničlo. Tudi na Dunaju je včeraj prvič
zamelelo.

Novarno žuganje. Respicijent finančne
stra e Artur Boach je aretiran na pomolu
Savita n-kega tatvine sumničnega Franca
Pettarosa; prijatelj istega, 31-letni težak J žef
Ulinai s Trsta je radi tega grozil respicijentu
a smrtjo. Tudi njega so aretirali. — 30-letni
t ž k Karol Veličina je bil aretiran radi
grdega ravnanja in žuganja neki Ani Mosser.

Na cesti je obolela 42 letna Gabrijela
T. stanujoča v via Enea Silvio Piccolomini št.
7. L-mila je je namreč božast. Ust.ženci
reči na postaje so jo prepehali v bolnico.

Z lestvice je padel med delom 47letni
mizar Iva Pipa in se težko rasil. Prvo
pomoč mu je nudil zdravnik rešilne postaje,
na kar so ga prepehali v javno bolnišnico.

Koledar in vreme. — Danes: Urš la dev.
Jutri: Krdula moč. — Temperatura včeraj ob 2
uri popoldne + 10° Cel. — Vreme včeraj:
burja, deloma oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: —
Oblačno, spremenljivo. Hladni vetrovi. Temperatura
malo spremenjena. Semtertja padavine.

Porotno sodišče.

Tragična rabuka v Opatiji. — Nemec ubil
Srba.

V porotni dvorani se je včeraj vršila
obravnaava proti Viktoriji Brieger Augustovemu
staremu 17 let, iz G adca, stanujočemu v
Skerb čih (Vol-sko), radi zločina ubojstva ex
§ 140 k. z. Predseduje svet. Čarici; drž
pravnik dr. Zuzin; branitelj dr. Leneve.

V nedeljo doe 24. maja t. l. je obtoženec
popival v gostili "pri veselem Kor-šču" v
Skerb čih v družbi svojega brata Bozumira
Brieger, bratov Petra in Ivana Hammer-
au in Leopolda Engelma. Pruti večeru je prišla
v gostino tudi družba Hrvatov in Slovencev,
in sicer Vojin Tomasijević, Dušan H-j e i
Josip Godina. Brat obtoženca se je približal
mizi, kjer je sedela gori imenovana trojica
in jih nagovorili po nemški. Zai se, da g-
je Godina nekam nablulil, valed č-sar se je
nemška družba čutila razžaljeno. Nj. Godina
je prosil odpuščenja in zdelo se je vse po-
ravnano. Toda čim je slovanska trojica za-
pustila gostilno, je Viktor Brieger pozval
tovariše, naj zasledujejo odhajajoče in jim
dajo letco za dozdevno zahtev. Ši so za-
njimi in dohiteli so jih pri Opatiji. Nablulili
so jih in izvijajoče razžalili. Nastal je strašen
krav prep. pri katerem so vsi odneli rane,
pr-ke in hunko in je Dušan Hapč celo iz-
gubil — življenje.

Obt žnica obdolžuje Viktorja Brieger,
da je sunil d akkrat z nožem po Ha-ču in ga
tem ubil. Smrt je nastala skoraj hipno.

Aretiran je bil od žandarrov in izročen
deležnemu sodišču v Trstu ki si pridržuje
postopati tudi proti ostalim radi težke te-
lesne poškodbe.

Dočim je obtoženec pri aretaciji priznal,
da je on zabol umorjenca v zmošnjavi in
pi-aosti, ni včeraj hotel priznati krivde in
konstatiral rabuko, pri kateri da je bil na-
paden in da je pri tem enkrat vnil z nožem.
Zdravniška preiskava je našla na truplu
dolgo rano, ki je šla skozi srce, in drugo, ki
je zovala na hrbta. Niti najhitrejša zdravniška
pomoč ne bi bila rešila nesrečnca.

= Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D' Azeglio št. 18

Prirreja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste
v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene
rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo HENRIK STIBE I J in drugi.

Žrebanje nepreklicno dne 7 novembra 1908 — Ena srečka stane 1 krono.

Dunajska c. kr. Policijska loterija

Kron 30.000 Prvi glavni dobitnik Kron 30.000

kakor tudi II. K 5000 in III K 1000 se izplača v gotovini vsled Najvišjega dovoljenja
Njeg. c. kr. apost. Velič in na zahtevo dobitnika z 10% odbitkom in post. dob. davkom.

SREČKE se na prodaj v menjalnicah, loterijskih nabiralnicah in tobakarnah.

Urad c. kr. Polije je loterije se nahaja na Dunaju I. Schotterring 11 (v palači Polic. ravnateljstva)

PEKARNI in SLAŠČ ČARNI

ALOJZ GUL

Piazza Caserma 4 in Via Caserma 17

sta na novo opremljeni

in preskrbljeni z najmodernejšimi stroji. Kruh
iz moke I. vrste, svež 4-krat na dan Naj-
finije slaščice. Velika izbira moke prve vrste.
Likerji in vino prvih tu- in inozemskih tovarn.
Moke iz prvih a. o. minov.

POSILJATVE NA DEŽELO. VELIKA IZBIRA TAV

Confiserie Parisiene

Trst, Piazza Nuova št. 1, Trst

vogal Via S. Caterina

Vsaki dan sveže slaščice ::

in pecivo za čaj.

V dobroznani žganjarni

FERDINAND PEČENKO

v ulici Miramar št. 1

dobijo se vedno

pristne pijače I. vrste, kakor n. pr.

žganje, slivovec in brinjevec ::

kakor tudi mizle pijače

frambois, tamarindi in šemade.

Zdravnik in ranocelnik

Dr. Dinko Tecilazić

specijalist

ZA OTROŠKE BOLEZNI

v ulici Stadl. 6. I. n. Telefon 18, IV

(glejal. Fenice)

ter ordinira od 2 do 3 ure popoldne.

H. O. VOGRIČ, kapelnik

TRST

ulica G. Boccaccio št. 9, I. nad.

Novo pogrebno podjetje v Trstu

ul. Vincenzo Bellini št. 13 je darovalo

"Pogrebno društvo" v Rojaniu Kr.

20. Odbor omenjenega društva se naj-

topleje zahvaljuje, ter toplo priporoča

svojim članom to podjetje temveč ker

se je is o tudi obvezalo da bo za člane

"Pogrebne društva" cene znatno zni-

žalo. Opozarja se torej vse člane da se

obrnejo v slučaju kake smrti v družini

za vsa pojavnila k društvenemu tajniku

v "Konsumnem društvu" v Rojaniu.

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asphalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement.

Karbolinej, Naftalina "GROSSOL" itd. itd.

Grossol

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna
kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opolpla olja,
mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane)
mast za vagono, mast-vaselina za kože, mast za orožje, volčilo za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

Cine-Music-Hall-Mondial

Edini v Trstu. Ul. deli Istri 6, Hrib sv. Jakoba. Edini v Trstu.

Žive in govoreče slike.

Vsako soboto in sredo nov vspered, absolutne novosti.

Od srede 21. do petka 23. oktobra:

Spremenjeni prime

kraena projekcija v barvah.

Srce ciganke

drama

SMEH

kuplet, recitiran v d slavu-ega komika

Geza Steruhard-a.

Dva stara prij-telja kolegija

neprekonljiva k.mika.

CARLO GORTAN Zaloga olja - Trst - V. Santa Caterina 13. Prodaja na veliko in na drobno

TELEFON 865.

Priči bratje Hammera potrjata izpoved obtoženca; tudi oadva sta potegnili nožiča in ranila Godino in Tomaševića. Brat Briegerjev je izpovedal ravno isto. Engelmann je trdil, da so Slovani izživili.

Tomašević, star 16 let, pravi, da so jih Nemci napadli, ki so bili kar izven sebe. Ko je padel Dušan, so jo Nemci odkurili.

Z ndarm Turk je videl, kako je Engelmann vderil Hujica po glavi. V tem trenutku se je poslednji zgrudil na tla. Arretiral je Engelmana, no ta je bil brez orožja.

Godina ni bil prisoten, ker sodišču n znano, kje se nahaja.

Obravnava je bila ob 2. uri prekinjena in nadaljevala je ob 5. popoldne.

Porotnikom je bilo stavljeno le eno glavno vprašanje glede ubo stva ozirom na obe rani. Porotniki so pritrdili z vsemi glasovi vprašanju, ali s 7 glasovi izključnih krivd na rani od zadaj. Sodni dvor je na to obsočil obtoženca na 2 leti težke ječe.

Naše gledališče.

V nedeljo se uprizaro klasična drama **DEBORA** z gospo Danilovo v naslovni vlogi. To je edina predstava še v tem mesecu.

Repertoire za november je sledeči: Na praznik Vseh Svetnikov: „Na sodni dan“ (judska drama) na praznik sv. Justa: „Bratje v. Bernarda“ (repriza), v nedeljo 8. nov.: „Katakomba“ (komedijska), v soboto 14. nov.: „Povratnik v Babinj“ (saloigra), v nedeljo 15. novembra „Testament“ (slovenska drama), v soboto 21. novembra „Povratek“ (drama) in „Edinka“ (veseloigra), v nedeljo 22. novembra „Enajsta zapoved“ (veseloigra), v nedeljo 29. novembra „Skivnosna prisega“ (ljudska igra).

Kritiko o poslednji predstavi moramo radi prostura odkazati na jutranjo številko.

Tržaška gledališča:

Politeama Rossetti: Danes počitek. Pripravišajo se „Nozce istriane“ od istrskega skladatelja Smareglia.

Fenice: Danes častni večer g. Dolores-Frau kakor Azucene v „Trovatore“. Po tretjem d. janju to zaje a romantiz. „Favorite“ in špansko pesem „Lo que está de Dios“. — V četrtek „Traviata“. — Kmalu prčno predstave operetne družbe Magnani.

Nar. delav. organizacija

V nedeljo dne 25. t. m. priredi vsešolski odsek N. d. o. v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojani dramatično predstavo s plesom. V igri nastopijo člani N. d. o. Čisti dobitek je namenjen za naš prepotrebni podporni zaklad. Tovaršni udeleženci se v velikem številu te Vaše prireditve, kajti poleg zabave boste tudi podpirali samega sebe, oziroma Vaše bolne tovariše.

Društvene vesti.

Peško društvo „Zarja“ v Rojani uprizaro, kakor je bilo že javljeno, v nedeljo dne 1. novembra (dan Vseh svetnikov) tradicijno malno igro „Minar in njegova hči“ v dvorani „konsumnega društva“ v Rojani. V nedeljo 15. novembra, bo pa Varietè-koncert, na kar se slavno občinstvo že sedaj uljudno opozarja.

Akad. društvo Slovenskih agronomov „Kras“ na Dunaju javlja, da se vrši njega prvi redni občni zbor z običajnim vnapredom soboto dne 24. X. 08. v prostorih restavracije „Holzer“ Dunaj XVIII. Türkenschanzstrasse 19.

Slovenski gostje dobrodošli!

Vesti iz Istre.

Viharen shod socijalnih demokratov v Pulj. V nedeljo je državni posl. Pitoni govoril na shodu socijalnih demokratov. Mazzini anci so ga izvezli in metali kamenje na predsedniško mizo. Mazzinijanci so bili grozno tepeni in vrženi iz dvorane. Vlado svetnik je moral poslati po orožje, ki je z nasajenimi kloneti s opilo v dvorano.

Vesti iz Štajerske.

Umrli je na Vranskem v soboto g. Luka Gradnik, jub. zdravnik in lastnik zlatega križca za zasluge, star 83 let.

Mandat je odložil g. Ivan Vošnjak, deželni poslanec slovenskega kmetijskega volilnega okraja v deželni zboru štajerskem.

Topničarji v Mariboru. V soboto dopoldne je dospel iz Gradca v Maribor 3. topničarski polk ter se nastanil v veliki novi topničarski vojašnici.

Sprememba posesti. Hrv. slav. banka za parcelacijo in kolonizacijo v Zagrebu je kupila v Sovodnju pri Celju veleposestvo g. Žužnjskega z vilo in gospodarskimi poslopji vred za 104.000 K. Banka misli baje razparcelirati in prodati.

Modistinja izdeluje in prodaja najelegančajše klobuke ter popravi vsako obliko. Ulica Nuova 45 III. 1850

Iščem dečka za prodajalnika slanine. Via Cassina 18 — Suban. 1849

Narodni greh napravi, kdor se pusti silikati drugje in ne v odlikovanem fotografskem ateljeju Antona Jerkiča v Trstu z vrhove pošle št. 10, v Gorici Gosposka ulica št. 7. — Svoji k svojini! 1267

Kdor ne verjame naj poskusi, ali so res prave in na bolje kranjske klobase, katere edini v Trstu razprodaja Josip Luina, Via Giacinto Gallina št. 6. 1867

Gospodična Slovenska, mlada, lepe zunanosti, veča slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, že prakticirana v trgovini, išče službo kot prodajalka, blaginjskega, v kakšni pisarni ali uradu, v obče kakoršneblodi službo. — Pisati na „Edinost“ pod „Pridna B. K.“. (1505)

Proda se hiša, nova, 3 nadstropja, izvorna voda, dvorišče, dve cesti, v naj lepšem kraju za zalogo vina, ali prodajalnicu pri sv. Mr. Magdaleni spodnji. Poizvedbe daje Iva n ulica Sapone 5, IV., vrata 12. 1611

Prodaja oblek, površnikov, paletota za moške in dečke. Plačilo na obroke. K. o. storila, ulica St. Giovanni 16, I. o, tik Restavracije „Cooperativa“ ex Hacker. 1845

Olomuške ožemčke

najbolje kakovosti kakor tudi delikatni SIR po krou 380 — pošiljne prosto — pošilja

F. Vylvlečka, Olomuc II. Potovaleci s samo provizijo iščejo se za vse kraje.

STARA MIRODILNICA
Fed. F. Huber Succ.
TRST, ul. Barriera vecchia št. 26.
BOGATA ZALOGA
barv, povlak, čopičev, pramenj, kemičnih izdelkov, miner. vod, parfi-mov, zamah, železne žice, elastike za cepljenje, mila n STEKLENIH SIP.
Zaloga žepa in modre galice.

Trpežna ženska krila

po ceni! Gladke K 1-50 komad; črtane K 1-70; karirane K 1-90. — Pošiljajte po pošttem povz. tju. Zavej 5 kg 7 komadov. Manjša naročila se ne jemljejo v poštev. Prodajalec p. pust. — Kunderije po naročilu. — **Gustav Weissenstein v Bystrem u Polický.**

Natakarica zmorna posla in z malo kavicjo preskrbljena, dobi takoj službo, ali tudi lahke sprejme na račun. Več o tem se poizve pri Aug. Dolenc v Ajdovščini. 1642

PRVA IN EDINA pisarna v vojaški stvari

koncesionirana od vis. c. k. namestništva
ulica Bachi št. 12, II. nad.
UHOD POD PREHODIŠČEM.

Daja nasvete in informacije o vsem, kar se tiče novačenja in vojaške službe. Izdeluje in odposilja vsako vrsto prošelj vojaškega značaja — oproščenje od vojaških vaj in kontrolnih shodov, enoletno dobrovoljstvo, ženitbe, dosezanje zakonitih uglednosti glede prezenčne službe, vsprejetja v vojaške kole itd. — Pooblaščen je zastopati stranke pred upravnimi oblastnjami. Posreduje v najtežavnejših slučajih. — Reševanje hitro in točno.

URADNE URE:
Ob delavnikih od 9-12, predp. in 4-7, pop.
Ob ned. ljah in praznikih od 10-12, opol.

F. Pertot
urar I. vrste
Trst ul. Poste Nuove 9

VELIKA ZALOGA
PRAZNIH BUTELJK
Trst, via delle Ombrelle 5
TELEFON št. 18-49
GUIDO e UGO COEN
100.000 buteljk od šampanjca
— za refošk. —

Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanjo, bordeaux, rensko vino, konjak itd. Velika zaloga buteljk od pol litra in 1 1/2 litra. Damjane iz stekla opletene. **Prevzamejo se dopošiljate na deželo.**
Kupuje razbita stekla vsake vrste.

ANTON JOGAN, mizar
Sprejme vsakovrstna naročila in popraviljanja.

Ima vedno pripravljeno pohištvo za spalne in jedilne sobe ter kuhinje.
TRST — ulica Farneto 45.

DRUGERIJA Josip Zigon ul. Cassina 8

FILIJALKA NA PROSEKU ŠTEV. 140
Izbor drog, barv, čopičev, pokost, parfmov, fin. mila — Zaloga mineralna voda, oska za parkete, na mrzlo pripravljenege sirupa, tamarinde, malinova itd. itd.

ANTON SKERL

mehanič, zapriseženi izvedenec

TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloge električnih greškov, tudi in prodaja gasofonov, zvončkov, in fonografov. Zaloga pripravi na vsaki priložnosti delavnica na popraviljanje šiv, strojev, koles, motokoles itd. Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.
TELEFON št. 1734.

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani
ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU
ul. Vincenzo Bellini št. 12
nasproti cerkvi sv. Antona naprav-
vsakovrstne veritice po
pravih tovar. cenah.

V ulici Belvedere št. 55
se je odprla

nova čevljarnica.

Prodaja se izdelano obnavalo ter novo po meri

Poprave se izvršujejo po najzmernejših cenah.

Za obilen obisk se toplo priporoča pod go-
slom: SVOJI K SVOJIM! udani

Josip Godina.

Odlikovana tovarna glasovirjev

: **E. WARBINEK** :

Trst, Piazza Carlo Goldoni 12

(vogel Corso—Via Nuova)

SPECIJALITETA pianinov, glasovir-
jev svetovnih trdk STEINWEY in
JONS v New Yorku, Schweighofer itd.

Elekt. pianini, orkestroni, harmoniji.

Izposoluje. — Menjuje. — Daje na obroke.

Popravilja. — Akordira po zmernih cenah.

Prodajalnica in pekarna

P. PETERNEL
je preložena iz ulice Giulia 76

v Vrdelo št. 490

Prodaja tobaka, katere je bila vzeta od prejšnjega

lastnika Wran. Josje zopet dovoljena

sedanjemu lastniku P. PETERNEL.

Giuseppe d'Andrea

Teracerarski mojster

Trst - San Giacomo In Monte 6

Prvo podjetje za nayačna in

fina teracerarska dela

obstoječe od leta 1862

Sprejme se tudi popraviljanja.

Snajalnice v Mirodilnici Mizzan (S. Giacomo) S. Jakov

Odprla se je

v ulici Belvedere št. 34

Velika in dobro preskrbljena zaloga

Napoljske in bolonjske zmesi

s pridejano tvornico domače zmesi

vsak dan sveže.

Podpisana se priporoča slav. občinstvu, gotova za

zadovolji vsaki potrebi, udana

MELANY MINZI.

Naslovilajte oglase na „Ins. odd. Edin.“.

SCHICHT-ovo
.. milo ..
ni nikaka milna pena.

Ze od ene generacije sem mu dajo avstrijske gospodinje prednost pred drugimi. Isto se prireja v vedno izvrstni kvaliteti — iz jako čistih in finih snovi. Zadostuje samo lahko pomazati, ker SCHICHT-ovo MILO, očisti, zbok svoje čistilne moči, brez kuhanja, parenja in drugih naporov vsako neanago. SCHICHT-ovo MILO prihranja čas, denar in delo.

Čistost istega je garantirana s 25.000 K.

Odprla se je na novo urejena trgovina
z zgotovljenimi oblekami
za gosode, gospe in otroke.
pod tvrdko **BOHINEC & Co**
v ul. delle Torri 2 Palača Diana (za cerkvijo sv. Ant. novega)
Zasigurno solidno in točno postrežbo ter najnižje stalne cene
in prosimo za obilen obisk.

je najboljšje in najfinejše
Globin čistilno sredstvo za čevlje.
Dobiva se povsodi.

Zaslužnik Alberto Jedeschi Trst, Corso
št. 4. III.

Hotel Balkan 70 sob, elektr. razsvetljava, lift, kopelji
vse smerno. Počakaj & užij. **Hotel Balkan**